

JAČANJE SNAGA NARODNE ODBRANE*

Druže Maršale, koje zadatke na jačanju naše narodne odbrane uopšte smatrate danas naročito aktuelnim?

Zabrinjavajuće pojave u međunarodnim odnosima i prijetnje miru zahtijevaju od nas da, uporedo sa stalnom i aktivnom borbom za jačanje mira, za miroljubivo rješavanje međunarodnih problema, jačamo i svoje odbrambene sposobnosti kao garanciju naše nezavisnosti i našeg socijalističkog razvitka.

Nije riječ samo o jačanju Armije već i o potrebi da se usavršavaju svi elementi naše narodne odbrane. Armija je glavni oružani dio narodne odbrane, njena okosnica. Eventualni rat bi zahtijevao maksimalna naprezanja ne samo oružanih snaga već i svih drugih faktora — cijelog naroda. Naš novi Ustav je jasno odredio zadatke i obaveze svih društvenih činilaca u pogledu jačanja snage narodne odbrane, počevši od svakog pojedinog građanina, radne organizacije, komune i republike, pa do federacije. Pa ipak, još ima pojava da se ta obaveza ne samo zanemaruje, već ima i izvjesnih omalovažavanja uloge i potrebe jačanja Armije. Ne treba ni naglašavati da iz toga proističe neshvatanje jedne od najvažnijih dužnosti socijalističke zajednice — da organizira i jača zaštitu svog nesmetanog razvitka.

U nekim općinama rad na jačanju narodne odbrane još nije dovoljno intenzivan kako bi to trebalo da bude, a ne obezbjeđuju se uvijek svuda ni potrebna sredstva da bi se on mogao nesmetano sprovesti. Iako sredstava nigdje nema napretek, moraju se uložiti ozbiljni napori da se u rješavanju tih zadataka postignu što bolji rezultati.

Posebnu pažnju treba obratiti radu Udruženja rezervnih oficira i podoficira koji ima važnu ulogu u našim odbrambenim naporima uopće. Doprinos rezervnog starješinskog kadra bio je veoma značajan u izvođenju predvojničke obuke sa omladinom, u organiziranju rada civilne zaštite, teritorijalne odbrane itd. O tome je bilo dosta riječi na nedavnom Kongresu Saveza udruženja boraca. U daljem radu neophodno je preduzeti sve mjere potrebne da se rezervni starješinski kadar dobro obuči i osposobi. To je primarni zadatak Udruženja rezervnih oficira i podoficira. Treba stalno usavršavati oblike obučavanja, više se koristiti taktičko-tehničkim zborovima, rješavanjem taktičkih zadataka i drugim prikladnim vidovima obučavanja. Druga stvar koja je značajna za rad Udruženja jeste privlačenje na aktivan rad mlađih, poslijeratnih generacija rezervnih starješina. Tome valja posvećivati stalnu pažnju jer je sve veći broj poslijeratnog starješinskog kadra.

* Intervju vrhovnog komandanta maršala Tita »Narodnoj armiji« povodom dvadesetogodišnjice lista.

Naročito treba posvetiti punu brigu i pažnju vaspitanju u školama rezervnih oficira. One moraju biti na visini u pogledu vaspitavanja mladog rezervnog starješinskog kadra. U te škole dolaze đaci iz raznih društvenih sredina, ponekad i sa lošim vaspitanjem, pod uticajem raznih elemenata, nacionalističkih ili tuđih socijalizmu i našoj stvarnosti. Bilo je slučajeva da starješina u školi rezervnih oficira liberalno gleda na takve pojave, prelazi preko njih i zataškava ih. To se nevaspitanje odražava na pitomce, slabi disciplinu, slabi jedinstvo među budućim starješinama itd. Takvim pojedincima, ukoliko ih nije moguće prevaspitati, ne može biti mjesta u redovima rezervnih oficira u našoj narodnoj Armiji.

U proteklih nekoliko godina ostvareni su značajni uspjesi u opštem i organizacijskom usavršavanju naše Armije. Oni se, između ostalog, ogledaju u opremanju Armije novim borbenim sredstvima i u podizanju efikasnosti jedinica, što potvrđuju rezultati borbene obuke, a naročito zajedničke vežbe, kao najviši stepen provjere obučenosti jedinica. Koje zadatke, družu Maršale, smatrate naročito značajnim u pogledu daljeg jačanja Armije i kakve obaveze, u vezi s tim, stoje pred starešinama i vojnicima?

U vezi sa modernizacijom Armije, htio bih da naglasim da opremanje oružanih snaga savremenom tehnikom postavlja pred starješine i komande mnoge odgovornosti i zadatke, u mnogo čemu drugačije od ranijih, a u svakom slučaju znatno složenije. Nova borbena tehnika traži, prije svega, da svaki vojnik i starješina majstorski rukuje s njom. Tehnika, sama po sebi, bez ljudi koji će njom rukovati, koji će najbolje znati da je upotrebe, koji će u njenoj primjeni ispoljiti hrabrost, visoko znanje i svijest — samo je mrtvi kapital, nema borbene udarne vrijednosti. Ona ne može sama riješiti sudbinu rata. Sudbinu rata rješavaju ljudi naoružani visokom sviješću i moralom, hrabrošću i majstorstvom u rukovanju tehnikom. Tako mi moramo prilaziti savremenoj tehnici.

Danas bi bilo nenaučno i nerealno tvrditi da isključivo ljudski faktor može sve da riješi, bez obzira na tehniku. Važno je vidjeti jedinstvo ljudskog i tehničkog faktora. Iz toga slijedi da borbeni moral ljudi i njihova politička svijest igraju i danas ne manju ulogu nego što su ih igrali ranije, u našem oslobodilačkom ratu. Može se čak reći da je danas uloga moralnog faktora još više porasla. Ali, uporedo s tim, porastao je i značaj borbene tehnike kao činioca ratnih dejstava. A to znači da je danas, istovremeno sa razvijanjem visokih moralnih osobina vojnika i starješina, sa podizanjem njihove svijesti, potrebno stalno usavršavati njihovu obučenost, stručne sposobnosti ljudi da besprijekorno rukuju tehnikom koju imamo. A to znači da je potrebno do savršenstva ovladati tom tehnikom. Zato obuka i jeste najvažniji zadatak u mirnodopskom životu Armije, zadatak na kome moraju biti angažirane sve snage i svi komandni stepeni odozgo do dolje. Treba stalno imati u vidu i to da visoka obučenost i sama postaje izvanredno značajan element borbenog morala.

Savremena borbena tehnika traži veoma precizan rad svakog vojnika i starješine, svakog poslužioaca, usklađeno dejstvo svake posade i posluge. A to se postiže ne samo vanrednom obučenošću, već i stalnom borbom za visoku disciplinovanost, za neodstupno izvršenje svakog naređenja, za besprijekoran unutrašnji red i organiziranost u svakoj jedinici, komandi i vojnoj ustanovi. Svjesna disciplina se, prije svega, razvija uzornom organizacijom unutrašnjeg reda i pravilnim vojničkim odnosima zasnovanim na strogom poštivanju načela subordinacije i nadležnosti. Jasno je da jačanju discipline i njenom izgrađivanju i danas mnogo doprinosi lični primjer starješine, prije svega njegov vlastiti uzoran rad, njegova predanost svome pozivu, njegov besprijekoran lični izgled itd., što će uvijek biti primjer za ugled i podsticaj mlađima.

Modernizacija ima neposrednog uticaja i na rad komandi. Ona zahtijeva, prije svega, savremen, veoma operativan i kulturnan rad svake komande, izvanrednu organiziranost i uigranost komande, sve savremeniji metod i sistem rukovođenja. Bez toga se ne može nova tehnika maksimalno iskoristiti. To mora biti moderna organizacija rada, u kojoj će svako znati svoju odgovornost, dužnost i obaveze i stalno se osposobljavati da bi što bolje radio.

U našu Armiju dolazi sve više mladih starešina, oficira i podoficira, koji se sa uspehom uključuju u napore na izgradnji jedinica i Armije u celini. Da li biste, družo Maršale, hteli nešto reći o zadacima mladih starešina u sadašnjoj fazi razvitka oružanih snaga i o penzionisanju jednog dela ratnog starešinskog kadra?

Armija je organizam koji se stalno obnavlja, ne samo sa vojnicima već i sa starješinama. To je jedan od prvih zakona armijske izgradnje. Zato je penzionisanje jednog dijela naših ratnih starješina i stalno podmlađivanje starješinskog kadra neminovnost razvitka i izgradnje Armije. Zbog toga i moramo penzionisati jedan dio starijih kadrova, a to će biti neminovno i ubuduće. Ali penzionisanje ne znači isključivanje iz redova odbrane zemlje naših iskusnih i na bojištima provjerenih vojnih starješina.

Penzionisani drugovi su, u ogromnoj većini, potpuno shvatili suštinske razloge svog penzionisanja. Međutim, sa njihovim izlaskom iz Armije nije prestala i potreba za njihovim angažovanjem u radu na jačanju naše društvene zajednice. Oni treba da se uključuju u aktivan društveni rad na terenu. To je od značaja ne samo za te drugove već i za sam rad na terenu, jer je riječ o politički iskusnom kadru, o drugovima koji mogu veoma mnogo doprinijeti da se još više poboljša rad naših društveno-političkih organizacija. U stvari, ne bi smjelo biti nijednog penzionisanog starješine koji nije politički aktivist na terenu, a obaveza je političkih rukovodstava da tim drugovima u tom pogledu pruže svu moguću pomoć.

S druge strane, zadaci mladih oficira i podoficira koji pristižu iz akademija i škola u naše jedinice veoma su odgovorni. Ja bih ovdje pomenuo samo neke od njih.

Prvi je, svakako, da mladi starješina shvati da sa završetkom njegovog školovanja ne prestaje potreba za intenzivnim učenjem i usavršavanjem. Vojne škole daju mladom starješini dosta znanja i davaće ih sve više kako se bude usavršavao sistem našeg vojnog školstva. Međutim, nijedna škola na svijetu, pa ni naša vojna škola, ne može dati sva ona znanja koja su čovjeku potrebna za život, za neposredan rad, za rukovođenje. Školu treba shvatiti kao neophodnu osnovu, na kojoj dalje treba dograđivati znanja i, što je još važnije, od koje treba poći dalje u osposobljavanju za praktičan rad. A to znači da je za mladog starješinu dolazak u trupu svojevrstan nastavak školovanja u kojem treba da se stiču mnoga znanja potrebna da bi mladi oficir i podoficir postao starješina i komandir, rukovodilac vojničkog kolektiva. Zadatak je mladih starješina da podižu i svoju tehničku kulturu i tehničku kulturu svojih vojnika, da budu majstori upotrebe i primjene borbene tehnike koju imamo u našim jedinicama.

Na još jednu obavezu mladih starješina htio bih da skrenem pažnju. Riječ je o njihovoj društvenoj aktivnosti.

Svaki naš starješina je društveno-politički radnik, aktivista na terenu. Bez toga naš oficir i podoficir ne može biti kompletan starješina naše Armije. Kako će mladi oficir odgovoriti na mnoga pitanja vojnika o našem društvenom razvitku, kako će im objašnjavati taj razvitak, ako sam ne poznaje procese u našem društvu. A najbolji način da upozna te procese i kretanja — jeste da se u njih neposredno uključi. Postoje široke mogućnosti u svim našim garnizonima za uključivanje mladih starješina u rad društveno-političkih organizacija, a naročito u rad Saveza omladine. Važno je da nijedan mladi starješina ne bude van društvenog rada, jer je taj rad jedan od trajnih i čvrstih veza Armije i naroda.

Pred Savez komunista u celini, a time i pred organizaciju SK u Armiji, Osmi kongres SKJ postavio je veoma odgovorne zadatke. Molimo Vas, družo Maršale, da u vezi s tim ukazete na šta treba naročito obratiti pažnju u idejnom radu SKJ u Jugoslovenskoj narodnoj armiji.

Bogata i svestrana aktivnost komunista između Sedmog i Osmog kongresa, a naročito poslije objavljivanja pretkongresnog materijala i diskusije koja je na osnovu njega vođena, kao i sam rad Kongresa osvijetlili su mnoga značajna pitanja našeg razvitka. Osmi kongres je dao neocjenjivi doprinos utvrđivanju puteva dalje izgradnje socijalizma i razvijanja socijalističkih odnosa u našoj zemlji. Zato on predstavlja ogromnu riznicu za idejni rad svih komunista, pa i komunista u JNA. Za komuniste je sada najvažnija obaveza da ne dozvole odstupanje od duha Kongresa i angažiranje na tome da se svi njegovi zaključci dosljedno i u potpunosti ostvare.

U ostvarivanju zaključaka Kongresa od posebnog je značaja u Armiji ideološko-politički rad. Njemu je i dosada posvećivana velika pažnja, ali je neophodno da se taj rad neprekidno razvija i usavršava.

Zašto mi stalno insistiramo na potrebi tog rada u Armiji? Prije svega, zato što vojnostručna obuka i idejni rad, rad na ideološkom i

političkom obrazovanju i vaspitanju, predstavljaju jedinstvenu cjelinu. To nisu dva odvojena zadatka. To je istovremen i istovjetan rad, a ne rad na dva kolosjeka. To proizlazi iz karaktera naše Armije i iz prirode njenih današnjih zadataka. Bez idejnog i političkog osvjetljavanja vojnog djela i vojne prakse to djelo i ta praksa ne mogu se uspješno unapređivati i razvijati. Bez sistematskog, organiziranog idejno-političkog rada uvijek postoji opasnost da se upadne u praktičizam, da se stvari sagledaju jednostrano i površno. Drugim riječima, bez poznavanja društveno-političkih kretanja u nas i u svijetu ne mogu se pravilno i cjelovito razumjeti ni vojni aspekti međunarodnih zbivanja, ne može se sagledati cjelina zadataka u razvitku naše Armije.

Svaki naš starješina, od najnižeg do najvišeg, svaki komunistu u Armiji nije samo vojno lice u užem smislu riječi već je, u isto vrijeme, i politički radnik, neposredni vaspitač vojnika i svih svojih potčinjenih. Zato i jeste jedna od najvažnijih obaveza svakog starješine i svakog komuniste u Armiji da u isto vrijeme radi i na svojoj stručnoj izgradnji i na svom ideološko-političkom, idejnom izgrađivanju i da taj princip primijeni i u obučavanju i vaspitavanju svojih potčinjenih.

Naša Armija je nikla u oslobodilačkom ratu svih naših naroda. Zbog toga ona mora da bude trajan temelj jedinstva naroda naše zemlje. Ja sam često isticao vitalnost naših naroda, njihov optimizam i samopouzdanje, sposobnost i zrelost da razumiju teškoće i da ih objektivno cijene. Na oslobodilačkim tradicijama svakog od naših naroda izrasla je naša poznata ljubav prema slobodi, naša privrženost istini i pravdi. Iz svih tih pozitivnih osobina razvili su se hrabrost, smjelost i nepokolebljivost naših ljudi, njihovo dostojanstvo i ponos. Kada ovo danas ističem, ja želim da obratim pažnju pripadnika naše Armije, a posebno starješinskog sastava, na to da u svojim redovima njeguju i razvijaju etičke i moralne norme u duhu tih pozitivnih osobina. Socijalistička svijest, patriotizam, pravilan odnos prema tekovinama revolucije, visoka idejnost i principijelnost, neumorna društveno-politička aktivnost, stalna i uporna težnja da bi se postizali sve bolji rezultati u radu — to treba da budu osobine pripadnika naše Armije i članova SKJ, a naročito starješinskog, oficirskog i podoficirskog sastava.

Starješinsko zvanje mora se uvijek nositi časno i odgovorno, jer su starješinske dužnosti časne i odgovorne. Velika prava i obaveze koje imaju naše starješine povjerene su im isključivo za potrebe borbene sposobnosti jedinica i komandi. U tom smislu treba i shvatiti subordinaciju, disciplinu i odgovornost u Armiji. Dobar starješina ima pravilan i pravičan stav prema potčinjenima, on im je uvijek drug i prijatelj na zajedničkom poslu, ali on dosljedno zahtijeva da se zadaci izvrše potpuno i do kraja i nikada ne toleriše greške, slabosti i propuste. Zato uzoran i principijelan stav treba da bude bitna osobina svakog našeg starješine.

Osim rada na jačanju borbene gotovosti, ideološko-političkog rada i angažiranja komunistu u obuci i radu komandi, mislim da je naročito značajno da se njeguje bratstvo i jedinstvo i izgrađuje i usavršava moralno-politički lik naših starješina i vojnika. Naša Armija je nikla iz revolucionarne borbe koja se vodila u ime bratstva i jedinstva naroda Jugoslavije. Zato upravo komunisti u svojim redovima moraju

kao zenicu oka čuvati i razvijati onaj isti duh i odnose koji su bili karakteristični za period oružane borbe i naš dosadašnji razvitak. Komunisti u JNA nijednog trenutka ne smiju dopustiti da u tom pogledu njihova budnost popusti; oni uvijek moraju raditi, živjeti i djelovati u skladu sa visokim principima ravnopravnosti i jedinstva naših naroda. U tom pogledu se ne smiju dopustiti ma kakvi negativni uticaji izvana, što je i na Osmom kongresu posebno i odlučno istaknuto. To stavljam na srce i ratnim i poslijeratnim starješinama, a i svim ostalim pripadnicima Armije.

Sve kvalitetnijem i organiziranijem ideološko-političkom radu, stalnom njegovanju i razvijanju najpozitivnijih etičkih i moralnih osobina naših starješina i jačanju bratstva i jedinstva treba dati značajno mjesto u idejnom radu SKJ u Armiji. To su, u stvari, prvorazredni i trajni zadaci pripadnika naše narodne i socijalističke Armije.

Na kraju bismo Vas, družo Maršale, zamolili da kažete nešto o našoj vojnoj publicistici, a posebno o Narodnoj armiji, povodom njenog jubileja.

U cjelini gledano, mislim da naša vojna publicistika zadovoljava sve šire i sve raznovrsnije potrebe naših starješina. Naravno, mogu se u tom pogledu staviti i neki prigovori, kao, na primjer, da bi nam trebalo još više studijskih obrada onih problema kojima se neposredno bavimo na izgradnji Armije i u kojima su sadržana naša bogata iskustva. Ipak, kad se ima u vidu sve ono što se radi za potrebe jedinica i starješina, što se sve šalje dolje, na raspolaganje starješinama i komandama, mislim da naša publicistika zadovoljava naše sadašnje potrebe, iako to ne znači da se ona ne može dalje razvijati i usavršavati.

Smatram da vojna publicistika nije i ne može biti rezultat samo napora redakcija. Svaki starješina treba da osjeti potrebu da saraduje u vojnim časopisima, da piše o svom iskustvu, da doprinosi razmjeni iskustava i mišljenja o raznim pitanjima. To je za nas vrlo važna stvar, jer nam ne može biti svejedno da li će jedno pozitivno iskustvo, neko uspješno rješenje biti primijenjeno samo u jednoj jedinici, u jednoj komandi, ili šire — u cijeloj Armiji. Tu ja vidim jedan od osnovnih zadataka naše vojne publicistike, a naročito naše vojne štampe, u prvom redu Narodne armije — da omogući da se najpozitivnija, najracionalnija i najprogresivnija rješenja brže prenose i iskorišćavaju. Treba zato još više usmjeriti našu vojnu publicistiku u pravcu veće saradnje starješina iz jedinica i komandi i življe razmjene mišljenja o nekim problemima koji nas zanimaju.

Još ne možemo biti zadovoljni brojem čitalaca naše štampe u cjelini, pa i vojne. Štampanje se dosta sporo širi i tu moramo, takođe, stalno preduzimati organizacijske mjere da bi se ta slabost što prije prevazišla.

Za naše mlade građane, osobito sa sela, boravak u Armiji je izvanredna prilika da se naviknu na štampu, da ona postane njihova potreba. U tom pogledu svaki starješina može dosta učiniti. A to znači da on sam mora temeljno pratiti štampu. Tu je, prije svega, vojna

štampa, ali, isto tako, i ostala štampa u zemlji. Starješina, tako reći, ne može uspješno da obavlja svoju odgovornu dužnost bez stalnog praćenja štampe.

Kada je riječ o sadržini »Narodne armije« smatram da je ona uspješno išla ukorak sa razvojem Armije. Dopada mi se što su sada napisi u listu mnogo kraći, što se više okreću životu i radu ljudi i što ima sve više i dopisa iz jedinica. Rekao sam već da je najvažniji zadatak lista obrada pozitivnih iskustava iz rada, iz obuke i vaspitanja, podsticanja najboljih, uzornih rješenja u radu, ali i kritičko pisanje o onome što je u tom radu još slabo ili površno, što nije u skladu s našim današnjim potrebama i mogućnostima. Dobro je što se list u tom smjeru orijentisao, jer to ljudi dolje od njega i očekuju. Time on najviše i doprinosi poboljšavanju rada, razvijanju inicijative i stvaralaštva, mobilisanju na kvalitetnije izvršavanje svih zadataka. Mislim da se u tom pogledu može ići i dalje.

Iz lista se vidi da je sve više naših komandi koje nastoje da i preko njega postavljaju i rješavaju mnoge zadatke i pitanja kojima se bave. Trebalo bi da to rade sve komande i svi organi. Time bi list, svakako, dobio mnogo u živosti i aktuelnosti. Uopće, naše vojne komande i institucije mogu u listu naći dosta pokazatelja i o svom radu i o onome na šta još više treba da obraćaju pažnju. A to je dokaz da list sve uspješnije odražava život u Armiji.